

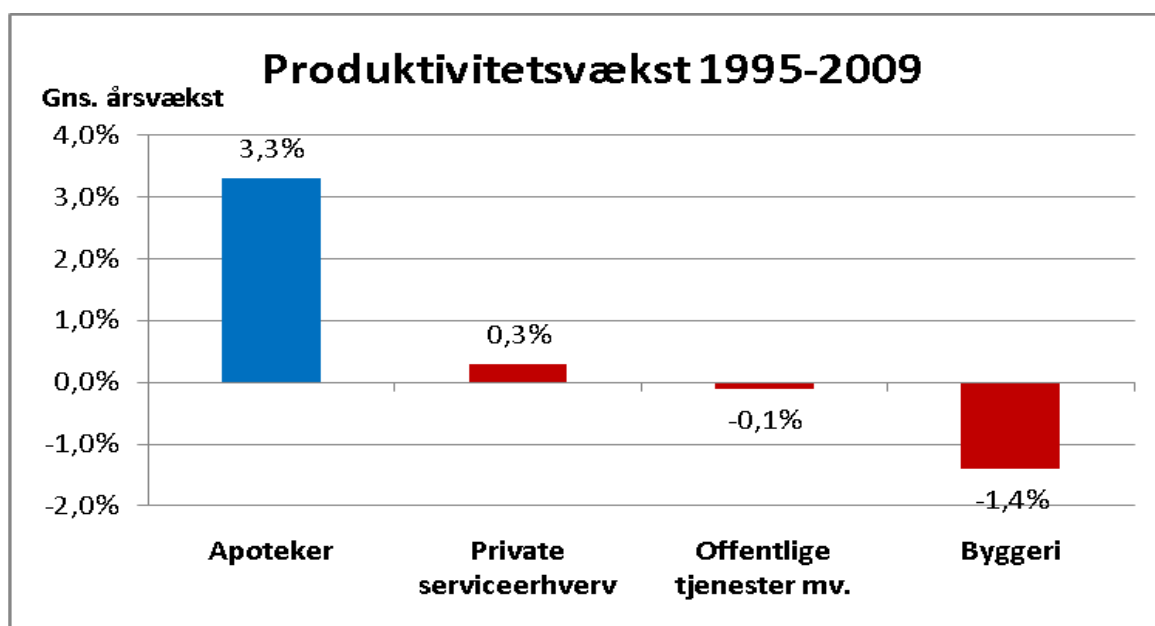
Produktivitet og priser peger ikke på konkurrenceproblemer hos apotekerne

af Pernille Langgaard-Lauridsen

Hverken apotekernes produktivitetsudvikling eller prisniveau tyder på konkurrenceproblemer i sektoren på trods af, at apotekerne – lige som andre dele af sundhedssektoren – er underlagt offentlig regulering. Produktiviteten i apotekssektoren er vokset med omkring 3 procent om året i perioden 1995-2007. Det er markant højere end produktivitetsvæksten på omkring 0,8 procent i samfundet som helhed. Apotekssektorens effektivitet, målt som ekspederede pakninger i forhold til antal arbejdstimer, er vokset 2,3 procent årligt i perioden 2002 – 2011. Apotekernes produktivitet er markant højere end i andre brancher, hvor der peges på regulering som en barriere for vækst. Prisniveauet på medicin ligger i Danmark 12 pct. lavere end i 6 andre sammenlignelige EU-lænder, og priserne på apoteksforbeholdte lægemidler er faldet med 42 procent siden 2000.

Værdien af det udførte arbejde målt i forhold til den leverede arbejdsindsats – også kaldet produktivitetsudviklingen – har overordnet set i Danmark for alle erhverv under ét udviklet sig meget svagt gennem en længere periode til skade for den samlede vækst i det danske samfund. Det er netop problemerne omkring produktiviteten, der fik regeringen til at nedsætte Produktivitetskommissionen, der skal undersøge årsagerne til den dårlige produktivitetsudvikling i det danske samfund og komme med forslag til, hvordan man styrker produktiviteten.

Når man kigger på udviklingen i apotekssektoren, ses imidlertid en helt anden produktivitetsudvikling end i samfundet som helhed. Således ligger produktivitetsvæksten for apoteker ganske betydelig over udviklingen i samfundet som helhed.

Anm: Produktiviteten for apotekerne er opgjort i perioden 1995-2007, hvilket er de senest mulige tilgængelige tal for apotekernes produktivitet på grund af det høje detaljeringniveau.

Kilde: Specialkørsel fra Danmarks Statistik, Økonomi og Erhvervsministeriet: Branchernes produktivitet (2011), Vækst og fornyelse, mødeoplæg i Vækstforum, november 2010 samt egne beregninger.

Apoteker er en branche med høj realvækst i arbejdskraftproduktiviteten. Apotekerne har ifølge Nationalregnskabet haft en registreret gennemsnitlig årlig realvækst i arbejdsproduktiviteten på 3,3 procent i perioden 1995 til 2007, hvilket er mærkant højere end hele samfundets gennemsnitlige realvækst i arbejdsproduktiviteten på 0,8 procent i perioden 1996-2011 (0,5 procent i perioden 1995-2009). Det er højere end i private serviceerhverv, hvor produktiviteten i perioden 1995 til 2009 kun er vokset med 0,3 pct. årligt.

Produktiviteten i bygge- og anlægsbranchen er i gennemsnit faldet med 1,4 procent i perioden 1995 - 2009, mens produktiviteten inden for offentlige tjenester er faldet med 0,1 pct. Også i detailhandlen med fødevarer kan der konstateres faldende produktivitet på 1,4 procent årlig i gennemsnit i perioden 1995-2009, mens taxi- og turistvognmænds produktivitet er faldet 2,9 procent i gennemsnit i perioden 1995-2007. Apotekernes produktivitetsvækst er således mærkant anderledes og højere end andre brancher, hvor der ofte peges på regulering som en barriere for vækst.

Beregnes produktiviteten eller apotekssektorens effektivitet som antal ekspederede pakninger i forhold til antal arbejdstimer, viser denne også en betydelig stigning over de seneste 10 år. En indeksering¹ af forholdet mellem pakninger i forhold til arbejdstimer vises nedenfor, og fra 2002 til 2011 er produktiviteten beregnet på denne måde steget med 23,1 procent eller 2,3 procent pr. år.

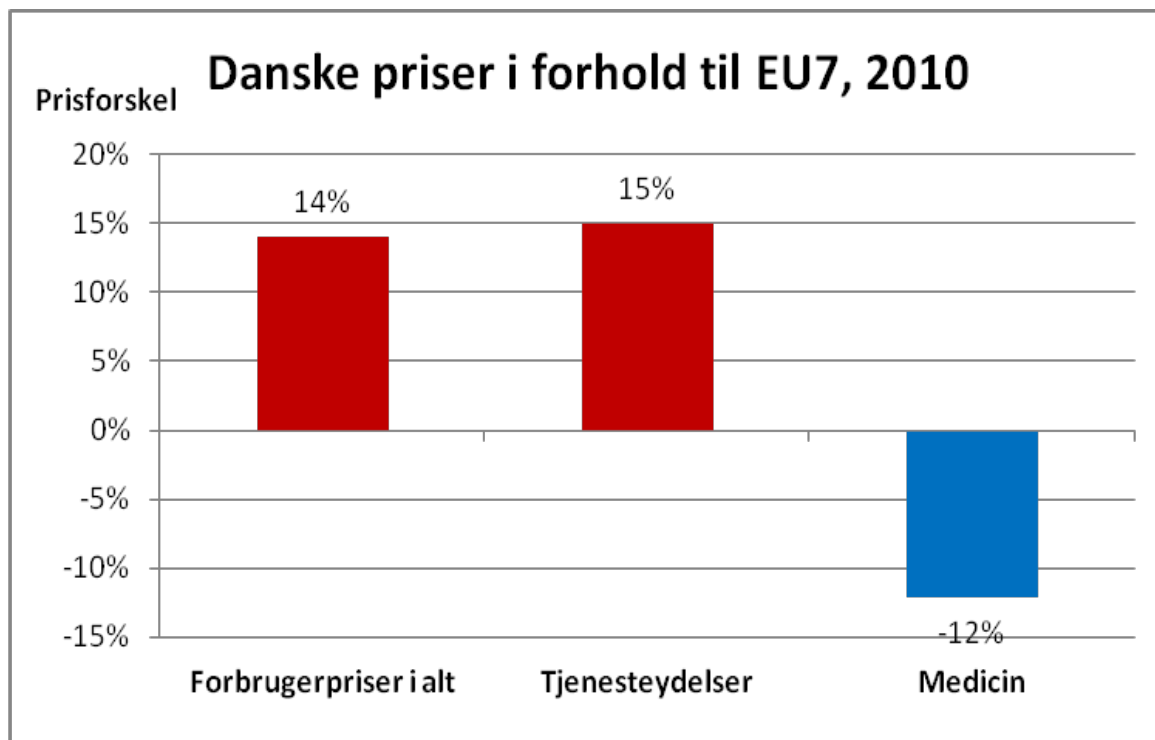

Kilde: Danmarks Apotekerforening; apotekernes omsætningsindberetninger samt lønudbetalinger.

Et højt prisniveau kan også være et tegn på manglende konkurrence inden for en sektor. Imidlertid er apotekernes medicinpriser faldet mærkant de seneste 12 år og niveauet for medicinpriserne ligger også lavt, når der måles i forhold til sammenlignelige EU-lænde.

¹ Antallet af pakninger er vægtet til en standard-pakning ud fra pakningernes ressourceforbrug for eksempelvis almindelige receptpakninger, dosispakninger og sundhedsydelse. Der er endvidere søgt at tage højde for opgaveglidningen fra farmaceuter til farmakonomer, og fra farmakonomer til ufaglærte mv. Det er ved denne metode ikke muligt at gå længere tilbage end 2002.

Ifølge tal fra Eurostat og beregninger med baggrund i Konkurrence- og forbrugerstyrelsens metoder viser det sig, at de danske apotekers medicinpriser ikke er højere, men tværtimod 12 procent lavere end gennemsnittet i 6 andre sammenlignelige EU-lande, når der korrigeres for moms og afgifter. Niveaueet for medicinpriserne adskiller sig således markant fra niveauet for forbrugerpriser og priser på tjenesteydelser i Danmark, som begge samlet set ligger noget over gennemsnittet af de 6 andre EU-lande.

Kilde: Eurostat, Konkurrence- og forbrugerstyrelsen og egne beregninger

Siden 2000 kan det også konstateres, at den medicin, der kun må sælges på apotekerne ifølge Statens Serum Institut i gennemsnit er faldet med 42 procent, mens liberaliseret håndkøbsmedicin, der også må sælges i supermarkeder er steget med 23 procent.